

KOMAREK LEVENTE:

A Dél-Alföld agrárszerkezetének sajátosságai.

Csongrád Megyei Agrár Információs, Szolgáltató és Oktatásszervező Kht. Szeged, 2008. 143. p.

A közelmúltban látott napvilágot Komarek Levente érdeklődésre számottartó munkája a Dél-Alföldi régió mezőgazdasági struktúrájának sajátosságairól. A könyv gondozója a Csongrád Megyei Agrár Információs, Szolgáltató és Oktatásszervező Kht. volt. Nem véletlen viselte szívében e könyv sorsát az Agrárkamara mellett működő szervezet, hiszen a szerző ebben a munkában olyan kérdéseket elemez, amely e régió szakembereit foglalkoztatja leginkább. A gazdagon illusztrált, esztétikus kivitelezésű könyv a Gold Press Nyomda gondos munkájának köszönhető.

A bevezetőben azt írja, a Szerző, hogy a könyv megírásának célja, „hogy megvizsgáljam a Dél-Alföldi régió agrárgazdaságában a rendszerváltozás után bekövetkezett főbb szerkezeti változásokat és összevegyem azt az országgal. Megkívánom határozni a vizsgált térségben bekövetkezett szerkezeti változások minőségét, irányát és mértékét, összehasonlítva az országgal, a kívánatossal, illetve a lehetőségekkel”. Célja, hogy a könyv olvasójában „kirajzolódjanak a Dél-Alföld agrárgazdaságában a strukturális változások főbb sajátosságai, körvonalazódjanak a kihasználatlan tartalékok, a szűk keresztmetszetek, a piaci igényekhez jobban igazodó agrárszerkezet, az élelmiszergazdasági szakágak közötti összhang növeléséhez szükséges módosítások, hogy mezőgazdaságunk növekvő szerepet tölthessen be nemzetgazdaságunkban és a vidék fejlődésében, ezáltal tovagyűrűző multiplikatív hatást kifejtve”.

Komarek Levente könyve eleget tett a bevezetőben feltüntetett célkitűzésnek, és elolvastván a fejezeteit, valóban kirajzolódott egy komplex kép a régió mezőgazdaságáról.

A könyv három nagy egységben és további hat fejezetben taglalja a szerző mondanivalóját.

Az első egység a könyvben használatos főbb kategóriákat (úgy mint mezőgazdaság, élelmiszeripar, élelmiszergazdaság, agrárgazdaság, agrárium, agrobiznisz, agráripari komplexum stb.) értelmezi, az előzményekről szól és áttekinti a vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalmat.

A következő egység már a régió mezőgazdaságának a sajátosságait mutatja be. (Ezen belül felvázolja a természeti földrajzi adottságokat és a Dél-Alföld agrártermelésének az 1945 és 1989 közötti időszakra vonatkozó jellemzőit).

A harmadik egység a rendszerváltozás utáni szerkezeti módosulásokat veszi górcső alá, melynek főbb konklúzióit, a problémák megoldási lehetőségeit a következő fejezetekben foglalja össze. Ezek között vannak olyanok, amelyek az országos tendenciánál, vagy szintnél kedvezőbbek és vannak olyanok, amelyek kedvezőtlenebbek. Rosszabb pl. a mezőgazdaság fő ágai közötti arányromlás a térségben az országosnál, de pl. az erdőszültségi fok az átlagosnál gyorsabban emelkedik. Sajnos a művelés alól kivett terület is gyorsabban nőtt a hazai átlagnál.

A Dél-Alföldön a rendszerváltozás után az országos átlagnál lényegesen kisebb mértékben változott az egyes növények vetésterületből való részaránya. Mintegy „stabilizálódott” a régi struktúra, az országosnál kisebb mobilitást mutat. Az értékesítési gondok ellenére nem történt érdemi elmozdulás a növénytermesztésben a diverzifikáció felé.

A régió mezőgazdaságának gondjai, problémái sokszor megegyeznek az egész országban jelentkező legfőbb gondokkal és problémákkal, de egyes esetekben az átlagosnál gyengébben, másszor markánsabban jelentkeznek. Gond itt is az elaprózott földtulajdon- és földhasználat. Például 2004-ben még mindig magasabb volt az egyéni gazdaságok részaránya, mint országosan. Nagyobb a termelők „elszigeteltsége”, kisebb az összefogás a

közös beszerzés- és értékesítés terén. A termelési szerkezet rugalmatlansága nagy, alig igazodik a bel- és külpiazi igényekhez. Nem használják ki eléggé a „rés piacokat”, ahol az Európai Uniónak fogadókészsége van. Nem nyomul vissza kellő ütemben a régi keleti piacokra. Nehezen megy a mennyiségi szemléletről a minőségi szemléletre való áttérés. Vonakodnak a biotermelés szélesebb körű meghonosításában. Az állatállomány zuhanása óta az emelkedés lassú. A felsoroltakon túl még számos rész kérdést jár körbe a Szerző, és értékeli is azokat.

Komarek Levente könyve azt mutatja, hogy mélyen beleásta magát e témakörbe, amelynek szakértője lett. Munkája, amely tudományos igényességgel készült a gyakorlatban számos területen használható. Jó stílusban, közérthetően, egzaktan de olvasmányosan fejezi ki mondanivalóját. A kötetet 60 ábra – köztük színes is – és 24 táblázat teszi szemléletesebbé.

Elolvasását a téma iránt érdeklődő elméleti- és gyakorlati szakembereknek egyaránt javaslom.

Gulyás László

MARUZSA ZOLTÁN:

Az osztrák külpolitika a szövetséges megszállástól az európai integrációig

Maruzsa Zoltán könyve, méltán keltheti fel a szűkebb történész és tudományos „szakma”, a tanárok és a szélesebb laikus érdeklődő közönség figyelmét. Már az elején érdemes leszögezni, igazi hiánypótló műről van szó. Közvetlen szomszédunk huszadik századi, tágabb értelemben vett, politika- és társadalomtörténetéről a nyolcvanas évek eleje óta nem készült igazán értékelhető összefoglaló munka. A könyv nem az egész huszadik század, pontosabban az 1918 után megszülető Ausztria történetét vázolja, hanem alapvetően a második újjászületés után 1945-öt követően kialakuló, működő és valódi létjogosultságot szerző Második Köztársaság külpolitikáját mutatja be.

A leírt szöveg olvasása közben az elején és a végén támadhat némi hiányérzete az érdeklődőknek, hiszen a történeti bevezető lehetne picit részletesebb, segitendő az ország rövid történetét nem ismerők orientálódását. Az Első Köztársaság elhúzódó folyamatos válságának, a „konkurens fasizmus” és az Anschluss bemutatása tovább erősítené a könyv vitathatatlan újszerűségét és érdemeit. A befejezés esetében talán szokatlannak tűnhet a túlzott tömörség. Különösen az osztrák nemzettudatról szóló fejezet tenné szükségessé az 1945 előtti éra cizelláltabb megjelenítését. A nemzeti identitás gyökerei egyszerre jelentették a tartományi, monarchikus és tradicionális kötődést, éppen Ignaz Seipel kancellár a húszas években és később a karakteresen autoriter Engelbert Dollfuss rendszer fogalmazták meg először (az irodalom és értelmiség mellett: Zweig, Roth stb) ennek tartalmi sokszínűségét. Természetesen az 1945 utáni „új” Ausztria nem nyerhetett legitimitációt a hivatalos rendi államtól, de a tények rögzítése miatt a későbbi „G” munkacsoport több tekintetben támaszkodott a korábbi gondolatokra. (Még, ha ez nem is tűnt szalonképesnek!) Az igényes és részletes 3 fő fejezetre és 16 alfejezetre tagoló leírás, megkövetelne egy nagyobb összegű összegezést.

A számtalan újdonságot és egyéni szemléletmódot tükröző szempont felvonultatását a gazdag és tudatosan összeválogatott levéltári forrás és idegen nyelvű szakirodalom teszi teljessé. A magyar olvasóközönség ilyen szerteágazó és plasztikus képet még nem kapha-